

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografa
Brașov, piața mare nr. 30.
Brevete nefrancate nu se pri-
mesc. — Manuscrise nu se
retrimite.

INSERATE
Se primesc în Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukas Nachf.,
Huz. Augensfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelk.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzäsbet-körot).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o seriă garmond pe o coloană
10 bani pentru o publicare. —
Publicări mai dese după tari-
fi și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 26).

"GAZETA" iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 or., pe șase luni
12 or., pe trei luni 6 or.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.

Se primumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 20 or., pe șase
luni 10 or., pe trei luni 5 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 or., pe 6 luni 12 or., pe trei
luni 6 or. — Un esantionar
10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 142. — Anul LXV.

Brașov, Sâmbătă 29 Iunie (12 Iulie).

1902.

Din cauza sărbătorii de mâne, Sâmbătă,
E. Petru și Pavel, ȋiarul nu va apăre până Luni
vra.

Serbări militare.

(a) În scurtul timp de câte-va
săptemâni am avut de a semnala
două serbări militare, dela două re-
gimente, în cari covârșitoarea majori-
tate este compusă din feciori
români.

Una dintre aceste serbări s'a
petrecut aici în Brașov și s'a pus la
cale, ca în fie-care an, pentru ream-
intirea ȋilei de mare biruință, ce
a câștigat-o armata noastră asupra
dușmanului, la Custozza, în Italia.
La această biruință luase parte în-
semnată, între alte regimente, și re-
gimentul Nr. 50, astăȋ cu garni-
zonia în Brașov, care regiment este
între cele mai distinse în armata
noastră, căci stégul lui pörtă o mare
medalie de aur, bătută anume pen-
tru acest regiment, ca recompensă
pentru păstrarea statornică a cre-
dinței jurate.

La öste în totă lumea se ob-
servă principiul, ca soldații să fie
tratați în timp de pace potrivit ca-
racterului lor poporal.

Și ofițerii își dau cea mai mare
voință, ca să nu se abată dela această
linie.

Căci numai așa pöte prinde in-
credere omul venit dela plug față
de superiorii săi, decă vede, că a-
măria nu-și bat joc de el și nu-l
ocăresc din pricina, de pildă, că el
nu cunoșce alte limbi, ci numai
limba românescă și din pricina, că
la serbări, când îi este îngăduit să
se veselască și el așa cum a învățat
acasă, el nu se scie veseli, decăt cu
cântări românesce și cu danțuri ro-
mânesce.

Veȋ bine, că și la aniversarea

bătăliei dela Custozza serbările au
avut o infățișare potrivită princi-
piului amintit. La petrecerea popo-
rală de după amiaȋi feciorii au
cântat cântece românesce și au jucat
jocuri românesce, őr casarma fiind
împodobită cu verdetă și cu stea-
guri, am vėdut în jurul portretului
Majestății Sale și nisce stegulețe în
colorile roșu-galben-albastru.

S'au găsit însă ömeni între pro-
tivnicii noștri, cari s'au cătrănit rău
din pricina această și căutând nod
în papură au vrut să scötă la ivelă
demonstrație antiungurescă.

Acuma s'a aranjat la Clușiu,
săptemâna această, o altă serbare mi-
litară, jubileul de 200 ani al regi-
mentului 51, care este compus őrăși
din feciori în mare parte români de
prin comitatul Clușului și al Sela-
giului. S'a sfințit și un stég nou, őr
după sfințenie soldații au pus jură-
mântul pe noul stég.

Cui i-ar trăsni prin minte, să
cără, ca majoritatea feciorilor să
pună jurământul în altă limbă, de
căt în limba mamei lor, pe care au
învățat-o de copii și cu care limbă
pe buze și-au vėrsat sângele părinții
și strămoșii lor în sute de bătlăii?

Și totuși s'au găsit și de aceștia.
ȋiarele șoviniste, vorbind despre
jubileul regimentului din Clușiu,
caută și găsesc nu un nod, ci mai
multe noduri în papură, între cari
noduri însă unul din cele mai gröse
este, că de ce n'au pus feciorii ju-
rământul în limba maghiară? Ce
avea să caute acolo limba româ-
nescă?

Apoi să ne ierte domnii ga-
zetari maghiari, noi, mărturisim, că
ne stă mintea în loc și nu scim,
ce să gândim despre chibzuiala
lor, când îi vedem călărind pe nisce
lucruri nefiresce, cari n'au nici un
rost.

Ore voinicul Ilie Lujerdeanu
care s'a purtat la ocuparea Bosniei
atăt de eroic, ce cred ȋiarăștii un-
guri, că s'ar fi purtat mai vitejesce,
decă ar fi pus jurământul în limba
maghiară?...

De aceea ne mirăm, cum de
mintea sănėtösă, pe care am crede,
că ar trebui să o aibă și domnii
gazetari maghiari, îi îngădue să
scrie lucruri așa de nesăbuite.

Revista politică.

La noi în țără nu s'a petrecut
săptemâna această vr'un eveniment
politic mai însemnat. Dieta fiind în
vacanțe, partidele care își stau tață
'n față nu se pot rėsboi, decăt pe
hărtie. Lupta, cari o pörtă parti-
dele maghiare dându-se mai ales pe
tema *pactului austro-ungar*, e firesc lu-
cru, ca și rėsboirea pe hărtie, să se
facă tot în jurul acestei cestiuni. În
timpul din urmă organul partidului
poporal catolic, „*Allkotmány*“, a făcut
nisce destăinuirii interesante cu pri-
vire la consiliul de miniștri, ce s'a
ținut săptemâna trecută în Viena.
Föia din cestiune a publicat ȋilele
acestea informațiunea din cercuri
bine orientate, că Majestatea Sa
monarchul ar fi dat espresie amă-
răciunii sale asupra neînțelegerii
dintre cele două guverne și ar fi
luat poziție hotărită pentru comuni-
nea vamală austro-ungară. La afir-
mările lui „*Allkotmány*“ rėsponde
oficiosul „*Magyar Nemzet*“, combătându-le și susținend, că nu sunt în-
temeiate. „*Allkotmány*“ la rëndul
säu repetă, ce a afirmat, și face as-
pre imputări guvernului, că tace în-
fundat, nu informeză opinia publică
maghiară, pe când guvernul austriac
e sprijinit în acțiunea sa de apröpe
töte partidele din parlamentul vienes.

De cât-va timp se petrec lu-
cruri interesante în *Bucovina*. Ro-
mânii cu Germanii și Armeno-Po-
lonii s'au aliat, formând o covârși-
töre majoritate în contra partidului
Rutenilor. Ce-i mai mult, töte parti-
tidele din dieta Bucovinei, afară de
Ruteni, au dat atestat de bună pur-
tare guvernului br. Bourguignon, pe
care nu mult înainte, scim că Ro-
mânii îl combătuseră cu strășnicie.
În vederea coalițiunii numite, cele
două partide ale Românilor buco-
vineni (conservator și poporal na-
țional), și-au dat mâna și au încheiat
un compromis privitor la cooperarea
politică. Supremul for în cestiunile
politice naționale române va fi o
dirigență compusă din 10 membrii.

Faptul alianței româno-germano-
armeno-polone a surprins cu drept
cuvënt pe toți, dër mai ales i-a sur-
prins pe Ruteni, cari din giugiuliți
ce erau până acum din partea gu-
vernului local, s'au vėdut de-odată
părăsiți. Ei au și dat espresie amă-
răciunii lor prin aceea, că — după
cum scim — au trecut în opoziție
și au părăsit dieta, fac c'un cuvënt
pasivitate. Noi din parte-ne am
dori, ca din noua schimbare politică
în Bucovina Români să profite ceva
și să nu fie atitudinea binevoitoare,
ce li-o arată guvernul, numai o
amăgire.

*

Foile de peste Carpați s'au ocu-
pat ȋilele acestea, fie-care din punc-
tul de vedere al partidului căruia
aparține, de *congresul conservator*, ce
s'a ținut de cătră conservatorii gru-
pați în jurul d-lor P. P. Carp și N.
Filipescu, în ȋilele de 23 și 24
Iunie st. v. în sala teatrului liric
din Bucuresce sub președința d-lui
D. Rosetti. Cu această ocaziune d-nii
N. Filipescu și P. P. Carp și cei-
lalți vorbitori de frunte au desfășu-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Preumblări în Bucuresci.

XXXII.

Iubite amice!

Am avut mare dorință de a ceti
istoria literaturii române în seco-
lul XVIII-lea (1688—1821) de
M. Iorga, profesor la facultatea de
litere și filosofie a Universității din
Bucuresci.

Acastă lucrare de mare valöre
istorică-literară, a őrit de sub tipar
în două volume mari tipărite în anul
1901 la tipografia „Minerva“ din Bu-
curesci.

Vara, fiind mai puțin ocupat cu
afacerile biroului, am cetit cu multă
atențiune lucrarea profesorului Iorga
și mi-a făcut o deosebită plăcere, că
de excelent și obiectiv e tratată în
volumul al doilea „*Epoca lui Petru
Maior, seu Istoricii din Ardeal*“.

Ar trebui să reproduc pagini
întregi pentru a infățișa această ilus-
tră epocă în care Șincai, Klein, Ma-

ior și alții lucrau din töte puterile
pentru cultura națională a neamu-
lui românesc și pentru dovedirea ori-
ginei latine seu romane a acestui
neam.

Colönele ȋiarului însă fiind prea
înguste, mă voiți mulțami a pune în
evidență numai nisce mică estrase
referitoare mai ales la istoricii străini:
Sulzer, Eder și Engel, cari în acea
epocă se încercau a întuneca originea
Românilor și continuitatea lor în
Dacia, și voiți termina cu triumful
spiritului național al lui Lazar și
Asachi în principatele române.

Petru Maior încă în timpul când
era protopop în Reghin, făcuse cu-
noscință personală cu Franciscus-
Iosefus Sulzer, elvețian de origine,
și care era judecător militar (audi-
tor) la regimentul de dragoni Sa-
voieni staționat în Reghin.

Sulzer nu scia românesce și
când convorbea cu protopopul Ma-
ior, el înțelegea numai prin explica-
țiunile ce i le da soție-sa, o „sască“
dela Brașov.

Auditorul Sulzer, după cum ne
spune Maior, era nemulțumit cu sör-

tea sa „credëndu-se a fi vrednic de
mare pâne“, și se necăjia „fiind-că
muerea și cele două fete, ce avea,
nu le putea ține cu acea pompă, cu
care dorea“.

Supărarea auditorului Sulzer pe
Români provenia, cum ne arată is-
toricul Petru Maior, din motivul, „că
mergënd în țära românescă cu nă-
dejde că toți Români acolo i-se vor
închina ca unui nu știu ce, ci ne-
știind el limba românescă, nu putü
dobândi nici o deregătorie. De unde
eșind mănios, n'au știut ce se strice
mai tare Românilor și să-i micșoreze,
fără a stürni minciuna neauȋită până
aci, și o dete la stampă.“

Minciuna pusă în circulație de
Sulzer nemulțumitul, era aceea că
Românii ar fi părăsit când-va pă-
mântul în care îi aședase cucerirea
strămoșilor.

Încă odată repet, că töte ace-
stea estrase de mare însemnătate le
fac din valorösa lucrare a învățatu-
lui profesor Iorga, silindu-mă numai
a-le combina într'un mod logic, pă-
strând firul conducător al autorului.

Petru Maior, ca censor și co-

rector la tipografia regală din Buda,
cetind publicațiunile relative la Ro-
mâni, el se simția atins în cele mai
puternice și mai curate simțeminte
ale sale de atacurile pe cari învățatii
străini le îndreptau în contra
Românilor „în potriiva acestui *necu-
viincios* popor românesc, care își per-
mitea a-și iubi trecutul, a-și regreta
umilința din present și a face sfor-
țări pentru a trăi o viață mai bună
și mai demnă.“

Sulzer, furios că nu căpătase la
„sëlbatecii“ din țära românescă situa-
ția de oracol științific și literar, el
emitea teoria, că în evul mediu Ro-
mânii neputënd sta în Dacia, s'au
dus peste Dunăre de gustul unui
împărat și s'au întors înapoi de Gus-
tul lor, fără să-i fi chemat cine-va.
La această teorie, bine venită duș-
manilor națiunii „valache“, s'au aliat
Eder și Engel, dușmanii de mörte ai
Românilor.

Eder, ȋice Maior, ne uria tot
pentru un motiv personal: „pentru-că
un Român în mare deregătorie pus,
nu au părținit ca să încapă fratele
aceluia la o deregătorie“. Pe Enge

rat programul partidului și reformele, pe cari nisuesc a-le îndeplini.

Partidul conservator de sub șefia d-lui G. Gr. Cantacuzino a ținut tot zilele aceste în Bucuresci întruniri pe culori.

In cercurile politice din Viena e foarte mult comentat un articol al ziarului „Neue Freie Presse“, datorit generalului Ratzenhofer, în care acesta alarmează cercurile conducătoare austriace asupra politicii de întindere a Rusiei în Orient. Autorul articolului nu dă creșdemânt desmințirii primului-ministru bulgar cu privire la conveniunea militară între Rusia și Bulgaria. De asemenea generalul Ratzenhofer persistă în a afirma, că la Petersburg s'a pus la cale înălțarea Bulgariei la rangul de regat.

Un conflict bulgaro-turc e pe cale de a isbucni, din cauza unui incident din Serres (Macedonia), în care drapelul bulgăresc a fost insultat de atoritățile turcesci. Bulgaria se pregătește a face o demonstrație militară.

Mult se ocupă zădărnicele străine cu călătorie regelui Italiei Victor Emanuel la curțile din Petersburg și Berlin. Tinerul rege al Italiei se scie, că în drumul său spre Petersburg nu va visita și pe monarhul Francisc Iosif — „Tribuna“ din Roma spune, că pricina pentru care Victor Emanuel nu va visita pe Francisc Iosif este, că domnitorul monarhiei austro-ungare n'a reîntors până acum visita, ce i-o facuse răposatul rege Umberto, din considerațiune față de papa, care își formeză drepturi asupra Romei. „Tribuna“ italiană adaugă, că tocmai pe când s'a născut actualul rege italian, s'a propus din Viena desființarea stăpânirii lumesci a papei. Conte Beust, ministru austro-ungar de externe, a voit să formeze la 1870 alianța franco-austriaco-italiană și n'a avut nimic de obiectat, ca Italia în schimb pentru intrarea ei în plănuita alianță, să capete Roma. Alianța însă s'a zădărnicit în urma opoziției împăratului Napoleon. „Tribuna“ mai declară, că regele Victor Emanuel III nu de acea nu merge la Viena pentru-că n'ar stima pe Francisc Iosif, ci pentru-că respectă sentimentele poporului italian.

De când cu discursul din Marienburg al împăratului Wilhelm, o adevărată revoltă sufletească i-a cu-

prins pe Polonii din Posen. Ei s'au hotărât să dea espresiune amărăciunii lor, și încă cu prilejul călătoriei, ce o va face împăratul în Posen. Notabilii poloni s'au hotărât să nu participe la nici o festivitate și să nu dea de loc față cu împăratul. Ziarul „Germania“ publică o declarație a deputaților poloni din dieta provincială din Posen, adresată mareșalului curții din Berlin. În declarația aceasta se spune, că în urma măsurilor legislative aduse mai în urmă în contra Polonilor și în urma imputărilor, ce s'au audite din gura împăratului, ei nu pot să se prezente împăratului. Prin prezența și prin amărăciunea lor, ei n'ar face decât să turbure bucuria festivităților. Din cauzele acestea rogă pe mareșalul curții, să justifice înaintea împăratului absentarea lor. Deputații poloni declară tot-odată, că speră să sosescă odată ciasul, când se va refira negura artificială, ce s'a pus în jurul lor, și atunci fideli bisericeii și naționalității polone, vor putea erăși să dea dovezi împăratului nu numai despre credința lor neștrămutată, ci și să manifesteze bucuria și dorința de a trăi în pace cu conlocuitorii lor germani și de a lucra pentru consolidarea patriei.

Jubileul de 200 ani al regimentului Nr. 51 din Clușiu.

In Clușiu au fost nise frumoșe serbări săptămâna această.

Martți în 9 și Miercuri în 10 Iulie st. n. s'a serbat jubileul de 200 ani al regimentului Nr. 51 de infanterie, care poartă numele Feldzeugmeistrului Probst, comandantul corpului 12 de armată din Sibiu.

In numărul nostru de toate zilele am publicat pe larg, cum s'au petrecut acele serbări, pentru-că am avut la fața locului un corespondent, care ni-a scris despre toate. Inșe trebuie să recapitulăm pe scurt cele scrise, pentru-ca să vadă și poporul, care citește „Gazeta“ de Dumineca, ce s'a întemplat la Clușiu, fiind-că regimentul acela este trei din patru părți regiment compus din feciori români de prin comitatul Clușiu și Sălajului.

La serbarea jubileului a sosit la Clușiu însuși comandantul corpului de armată din Sibiu, nobilul de Probst, al cărui nume îl poartă regimentul, precum și mulți oficeri, cari au servit odinioară la acest regiment, der a sosit și un vitez infanterist cu numele Ilie Lujerdeanu, care s'a purtat cu atâta eroism la ocuparea Bosniei, încât a fost decorat cu medalia de aur, care în 200 de ani, de când e

regimentul, nu s'a dat decât la 14 feciori, căci este decorația cea mai mare, ce se poate da unui infanterist. Spre întâmpinarea lui Ilie au eșit la gară trei oficeri îmbrăcați în paradă.

Cu prilejul jubileului s'a scris o cărtică de 50 pagini, în limba nemțescă, de căpitanul Maendl, pe care a tradus-o pe românește maiorul S. Blasiu și s'a tipărit. Eță ce cetim la pagina 42 despre fapta lui Lujerdeanu:

„In Iulie (1882) a întreprins colonelul Raslic o urmărire a dușmanului către „Javor planina“, unde a 7-a campanie a dat într'o pădure peste insurgenți.

„Infanteristul Lujerdeanu, încă cu trei soldați, abia au intrat în pădurea desă, fură întâmpinați cu împușcături din apropiere. După aceea insurgenții s'au retras în tufiș, așa că nu s'a putut afla câți erau. Lujerdeanu singur s'a luat după ei prin pădure. De-odată îi eșiră înainte doi insurgenți, cari la o distanță de patru pași țintiră cu puscile asupra lui Lujerdeanu. Acesta însă mai iute decât dênșii culcă pe unul la pământ cu o împușcatură bine nimerită. In acea clipă alți doi insurgenți pușcă asupra lui Lujerdeanu cu revolverele și îi sfărâmară brațul drept. El însă nu băgă în seamă durerile crâncene și că i-se aprinsese mâneca dela blusă și dela cămeșă, ci se repede ca un leu după inimici și cu pușca în mâna stângă mai culcă pe unul din ei la pământ.

„Intr'acea ajunseră și camarazi lui la fața locului. El era acum slăbit, căci perduse mult sânge, der cu toate acestea i-a îndemnat pe camarazi să se ia la gônă dușmanul. Acestă faptă uimitoare a bravului Lujerdeanu și-a aflat vrednica răsplată. Majestatea Sa l'a decorat cu cea mai înaltă medalie, pe care o poate căpăta un soldat: cu medalia de aur pentru vitejie.“

Martți s'era sau dat serenade cu lampioane la diferite persoane înalte. Erau o mie de soldați, cari purtau lampioane. Cătătuia era iluminată și focuri de artificii se ridicau în aer.

A doua zi s'a făcut în curtea casărmii sfințirea noului steag, de către episcopul catolic Majlath. In prăjina stégului s'au bătut după obicei ținte, întâi de generali și ofițerii superiori, apoi dela fiecare companie câte un cadet, sergent-major, sergent, căprar, frunțași și soldat. In numele veteranilor a bătut o țintă Lujerdeanu.

Episcopul Majlath a slujit o liturghie la care a cântat muzica militară. Corespondentul nostru ne scrie, că de câte ori muzica a cântat imnul „Dómne ține și protege“, cu toții se sculau în picioare și civilii își descoperiau capetele, numai fișpanul și președintele dela tablă nu, pentru-că acest imn al casei domnitoare lor

nu le plăcea și de altminteri erau cam supărați, pentru-că pe steag nu era pusă pajura Ungariei în aceeași mărime cu a Austriei. După sfințirea stégului colonelul Perathoner a ținut o vorbire nemțescă, pe care majorul Blasiu a tălmăcit-o feciorilor românește. Pe urmă feciorii au pus jurământul pe noul stég. Români au jurat românește, după cum le-a cetit jurământul locotenentul Iacobanu.

Dintre Români din Clușiu erau de față Dr. Isacu, Dr. Frâncu, Dr. Ilea, Bașotă, Podobă, protopopul militar Dumitru Pop, protopopii români din Clușiu Roșescu și Roșianu.

După cum ne scrie corespondentul fișpanul și autoritățile civile nici la depunerea jurământului nu s'au sculat în picioare, ér foile unguresci sunt nęcăjite, ca de ce n'au pus toți feciorii jurământul în limba ungrăescă.

Miercuri au fost apoi trei oșpețe. Ofițerii au avut un banchet la hotelul Newyork, subofițerii la redută și feciorii la casarmă. Ér după amiazi jocuri și cântece în curțile casărmilor.

La banchetul ofițerilor, comandantul, de corp a dat ordin muzicii să cânte imnul maghiar, pe care toți l'au ascultat în picioare, și fișpanul se vede, că a fost mulțumit, pentru-că până acum nu s'a întemplat, ca la o serbare militară, să se cânte imnul ungrăesc alătura cu „Gott erhalte“. — S'a și sculat și a mulțumit comandantul pentru această bunăvoiență. Eță cum s'a sėvirsit acest jubileu de 200 de ani al regimentului din Clușiu.

Acest regiment a luat parte la 212 bătălii și au cădut pe câmpul de bătăe în timp de 200 de ani mai bine de 16.000 de ómeni.

SCIRILE DILEI.

-- 28 Iunie.

„Șematismul localităților române“. Sub titlul acesta „Budapesti Hirlap“ își varsă erăși veninul din gușă în contra Românilor. De astă-dată fóia guvernamentală șovinistă ia la țintă „Asociațiunea“ noastră. I-se scrie adecă din Sibiu, că Sămbăta trecută (?) ar fi ținut secțiia literară și istorică a „Asociațiunei“ o ședință, în care s'ar fi decis să se facă un șematism de nume române a localităților din Ungaria, locuite de Români, ca „prin acesta să contrabalanseze efectul maghiarizator al legii despre numirea localităților“. Fóia șovinistă crede, „că ministrul de interne ar lucra foarte corect, decă ar face atență societatea literară și culturală română, că stabilirea în mod atât de demonstrativ a numelor de localități, nu aparține sferei ei de activitate, pe care i-l prescrie statutele aprobate de ministeriu, și că societățile, cari depășesc mar-

il sfătuia Maior să-și mai cetescă odată isvórele. Acestora să le răspundă noul censor din Buda, părăndu-i-se ușor a resturna o argumentație necinstită și nelogică, de aceea a scris „Istoria originilor“ în timp foarte scurt.

„Multă vreme ideile emise în Ardeal, dice profesorul Iorga pe care îl vom cita din cuvânt în cuvânt. Idei pentru care se ducău lupte, se serbau triumfuri și se îndurau suferințe, nu fură cunoscute în principatele române.

„Boerii emigrau în Ardeal, se adăposteau la Brașov, la Sibiu, unde stăteau luni, ani de zile. De aici aduceau mode europene, cunoscința limbilor occidentale, petreceri neobișnuite înainte, obiceiuri de cugutare și noțiuni morale necunoscute înainte. Der că esistau pe acolo Români, că acei Români sufereau, că se ridicase dintre ei ómeni, cari exprimând suferința celorlalți ei găsiră mângăerea în nobleța originii documentată prin limbă, că erau cărți în cari spuneau acestea, — de

astfel de lucruri par nici să fi avut habar bătrânii noștri ișlicari. Veneau cu trăsuri de Viena, cu rochii de tăiatură franțuzescă, cu redingote nemțesci, cu pălării și cu „gazeturii“, der nici unul nu aducea în lada sa de pribeag copia vre-unei cărți a lui Șincai sau Klein, de cari nici nu aușide măcar; nici unul nu se întorcea cu tipărituri de acelea elegante și curate, ce se făceau înainte de începutul vécului al XIX-lea la Bart, la Hochmeister din Sibiu, la vre-un boer (Edler) tipograf din Viena.

„Din partea lor, Ardelenii prețuiau vitejia românească ce se desfășurase în trecut pe câmpiile și în munții țerei românești și ai Moldovei, considerau ca a lor gloria lui Ștefan-cel-Mare, a lui Mircea, a lui Mihaiu-Vitezul, se interesau chiar de ceea-ce se sėvirsise dincolo de Carpați în secolul al XVIII-lea și însemnau cu pietate fazele vieții politice românești din principate. Der legăturii cei cari-va frunțași ai Românilor de dincolo nu căutau se întreține, numele acestora nu se găsesc

nică odată pomenite de cărturarii din Ardeal până târziu de tot, sprinjinul acelor bogăți conaționali n'a fost cerut nici odată. Nu i-a venit în minte nici unui Ardelean prigoni pentru superioritatea ideilor și înălțimea sentimentelor sale, să facă aceea ce au făcut cu succes pentru cine nu cerea, nu visa și nu ofensa prea mult, Ranevich, Sulzer, Wolf, Nemți și Italieni, cari deveneau secretarii domnilor, medici căutați, dascăli cu clientelă. Mai bine mureau în lipsă acolo la dênșii, decât să cerce decă e dulce pânea românească dela frați.“

Legături culturale între Români din Ardeal și cei din principate s'au încheat numai dela venirea și deschiderea școlei românești de dascăl George Lazăr în Bucuresci, și de tinerul inginer Asachi în Iași.

La 1812, Michail Sturdza, împreună cu colegii săi epitropi, a creat pentru tinerul inginer Asachi la școla domnescă din Iași, o cateodra de aritmetică și geometrie cu

limba de predare românească. Școla domnescă era o școlă grecăscă.

Lazar și Asachi au dat ideile naționale, ideile de regenerare în principate, pentru-că le-au coborât în școlă, basa culturii naționale, spre a fi săvite în sufletele tinere.

„Unul, dice d-l Iorga, era ardelean, și altul moldovean; unul era un teolog sėrac și a murit purtând numai titlul, glorios pentru el, de „dascal“; celălalt era fiul unui influent prelat și s'a ridicat în ierarchia oficială până la cea mai înaltă treptă.

„Evangelhia dascalului din Avrig fusese revelată la Roma și venise prin Ardeal. Aceași evanghelie o primise Asachi direct în Roma.“

In vara anului 1820, Michail Sturdza, patronul culturii naționale, aușind de progresul pe care îl făcea în Bucuresci școla românească a inginerului George Lazar, a trimis pe Asachi în Ardeal spre a aduce de acolo profesori pentru Seminaru. Asachi a adus pe Ioan Costea pentru retorică și poetică, pe Ioan Mani pentru gramatica latină, pe Bob séu

gintile stabilite în statutele lor, se desființează simplamente. — Nu scim, că „Asociațiunea“ noastră s'ar fi luat hotărâri de felul celei de care visază „Bud. Hirilap“. D'ar chiar decât așa ar fi, ce crimă p'ote să involve în sine o lucrare de natura aceasta? Ori d'oră ne este oprit de a ne interesa de numirile străvechi ale localităților populate de Români? Prea i-au crescut șovinismului destrăbălat c'ornele și prea caută pricină de c'ertă și scandal folle, cari îl reprezintă.

Concertul d'omnei Mara Demetrescu d'Asty. Am amintit deja de repețite-ori în țiarul nostru și mai relevămși de astădată, pentru-ca să ajungă vestea ac'asta în cercuri cât se p'ote de largi, că Duminecă în 13 Iulie, la orele 11 a. m. în sala Redutei va av' loc un concert dat de d'na Maria Demetrescu din Bucuresci. D'na Demetrescu, s'eu după numele ei artistic, Mara d'Asty, și-a câștigat cel mai frumos renume la teatrele din Germania și Italia, unde a cântat rolurile cele mai grele. Țiarele din Italia, din cari am văd'ut o bogată colecție, scriu cu entuziasm despre d'nsa. Ea a fost angajată la celebrul teatru *Bellini* din Neapole și ne putem închipui, ce talent extraordinar trebuie să aibă, decât și-a făcut cariera ca primadonă chiar în patria muzicii clasice, Italia.

Foie germană despre Ungaria. Din incidentul condamnării redactorului Arthur Korn, scrie marele țiar german: „Leipziger N. Nachr.“ un articol, în care țice între altele: „Totmai acum când spumegă paharul bucuriei pentru reînvierea alianței întreprinse, este momentul să constatăm, că nu iubirea, ci egoismul a legat de noi pe asociații noștri, căci este cu neputință a ne iubi pe noi și a prigoni pe frații noștri din Ungaria. Ar trebui să fim nisce fameni, nisce eunuchi, decât purtarea șovinismului față de frații noștri ar rămân' fără urmări asupra sentimentelor noastre. Sângele comun al originii comune este mai gros, decât apa contractelor scrise“.

Comerțul extern al Ungariei. Comerțul extern al Ungariei, în cele trei luni ale acestui an, s'a ridicat la 273,684.098 cor. la import și la 283,477.000 cor. la export. Din aceste sume, 213,519.094 și 195,155.533 cor., respectiv, revin schimburilor cu Austria. Principalele importațiuni: bumbac, fire de bumbac și țesături de bumbac (53,173.703 corone, din care 50,470.311 din Austria); lânuri, fire de lână și lenajuri (24,607.733 corone, din care 23,004.433 din Austria); haine, lingerie și mode (17,855.207 corone, din cari 17,637.240 din Austria); piei și articole de piele (14,105.513 cor., din cari 13,689.983 din Austria); mătase și mătăsării (13,599.550 cor., din cari 12,618.350 din Austria), etc. Principalele exportațiuni: cerealele, legu-

minose și făină (78,456.754 cor., din cari 67,046.843 în Austria); vite de tăiat și de muncă (49,449.794 corone, din cari 39,420.107 în Austria); lemne, cărbuni și turbă (16,102.498 cor., din cari 6,598.672 în Austria); zahăr (15,248.646 corone, din care 924.417 în Austria), etc.

Inchiderea morilor mari din Budapesta. Un țiar din Budapesta anunță, că în întrunirea lor ținută Vinerea trecuta, membrii asociației morarilor din Budapesta au decis, cu șese din cele 12 mori să fie închise, de ore-ce din cauza opririi grâului românesc, ele nu mai pot av' nici un rost de existență. A doua ți Sâmbătă s'au închis două mori, tocmai cele mai mari și mai moderne. Țilele acestea se vor mai închide patru. Asociația morarilor a delegat o comisiune de trei, cu însărcinarea să elaboreze un memoriu, pe care să-l înainteze tuturor miniștrilor. Memoriul încheie cerând, ca guvernul să îngăduie, ca să între în Ungaria grâul românesc, căci altfel industria morăritului din Budapesta se va distruge cu desăvârșire, fără să se mai p'otă ridica vre-odată. Atât închiderea morilor, cât și memoriul morarilor, a produs mare senzație în Budapesta. La bursa din Budapesta se așteptă cu mare nerăbdare rezultatul acestei acțiuni.

Adunare populară contra dietei din Budapesta. Mai multe mii de muncitori s'au întrunit Duminecă pe piața Garay din Budapesta și au votat o moțiune, în care protesteză contra modului cum terorizează majoritatea dietală pe singuraticii deputați, cari nu-i sunt pe plac. S'a s'uevat și afacerea *Pavlović*, declarându-se, că majoritatea dietală n'are voie să reglementeze pe deputat. Decă a comis o faptă punibilă, să se estradea judecătoriei și „p'ecătosul“ să fie pedepsit în virtutea legii, ér nu prin prepotența deputaților din majoritate.

Societatea morarilor din România. Față cu lupta întreprinsă de agrarieni unguri în contra morilor din Ungaria, cari precum se scie importa grâul românesc fără taxe vamale, spre a-se servi la producțiunea făinei de export, morarii români cred, că este momentul favorabil de a agita ideia formării unei societăți în scop de a da un av'ent exportului de făină românească.

Cancelarie advocațională. D-l avocat Dr. Teodor *Burdan* face cunoscut, că și-a deschis cancelarie advocațională în Boșoșineu.

Ascultarea lui Pavlović. Din Chichinda-mare vine scirea, că judecătorul *Benczur* a ascultat alaltă-eri pe deputatul naționalist s'erb Lyubomir *Pavlović*, pe copiii despre cari se pretinde, că i-a bătut, și pe martori. *Pavlović* a spus, că

ce-i drept în țiaua din cestiune a călătorit prin Chichinda, d'ér n'a v'ed'ut pe școlari. La confruntare școlarii să fi recunoscut pe Pavlović.

Incoronarea regelui Eduard. Regele Eduard al Angliei merge din ce în ce spre bine, așa încât — după-cum se telegrafeză din Londra — s'erbările de încoronare se vor face în 14 August a. c. O altă telegramă din Londra spune, că încoronarea se va face numai la 2 Octombrie a. c.

Danie pentru biserică. Adevărații creștini Teodor Muntean cu soția Maria din comuna Urca de Câmpie, au d'aruit un r'end frumos de ornate bisericesci, în preț de 120 cor. țipe s'ema s-tei noastre biserici gr. cat. din Varfalău. Nu pot, ca o atare faptă creștină să se nu o dau și publicității. Deci, în numele poporului românesc din Varfalău le aduc cele mai căldurose mulțumite pentru însemnatul dar, ce l'au făcut amintirii creștini bisericei noastre. Dumnețeu să le r'esp'ălătească ac'asta faptă nobilă, d'aruiu-le viață fericită și îndelungată, ca să mai p'otă face încă mult bine și cu alte biserici s'erace. *Varfalău*, în 10 Iulie 1902. — *A. Pop*, învățător.

Contra lui Kossuth. Se scie, că toți Ungurii cinstesc amintirea lui Kossuth, ca pe a unui sfânt, care a venit să-i m'ântuiască la 1848 de robia austriacă. Se găsesce înse și printre Unguri câte un om mai aședat, care judecând lucrurile mai serios, scie, că Kossuth a făcut mai mult rău, decât bine patriei sale. Intre acești Unguri este și preotul din Török-Bálint, lângă Budapesta, cu numele Zimandy Ignác. Acest vrednic preot a scris mai multe cărți, în cari a dovedit, că Kossuth nu e vrednic de cinstea, ce i-se dă. Din pricina ac'asta s'au supărat pe el foc o parte din Unguri. În timpul din urmă éráși îl ocăresc pe Zimandy din cauza, că a propus în comitetul comunal, ca să se schimbe numele unei străzi din T. Bálint, pe care până acuma o cheama *Kossuth utza*, și să se numească de acuma „Szt. Istvan Uteza“.

O scenă în fața palatului regal din Madrid. Se scrie din Madrid: În țiaua de 2 Iulie după amiazi, observă regele Alfons XIII, tocmai când eși din palat împreună cu mama-regină și cu suita sa, că un preot trecea pe acolo, ducând sf. taină a cuminicăturei la un bolnav. Numai decât cățu regele, regina și t'ote persoanele în genunchi și în loc să se urce regele în trăsura, care îl aștepta în fața palatului, făc' semn preotului să se urce, ér d'ensul și t'otă suita, mergea pe jos cu capul descoperit după trăsura până la locuința bolnavului. — Acesta este un semn frumos despre pietatea unui domnitor,

când își arată în așa chip umilinta sa față cu „împ'eratul împ'eraților“, prezent în sf. taină a cuminicăturei.

Cununie. D-l George *Burlea*, ales preot în Barcau, protopresbiteratul Treiscaune, își va serba cununia cu d'șora Maria *Russu*, Duminecă în 7 Iulie v. a. c. în biserica gr. or. din Sita-Buzéu.

Cutremure de pământ. Pe cum se scrie din Salonic, cutremurile de pământ s'au reînnoit necurmat și în fie-care ți, dela 5 Iulie; sguduiturile însă erau mai ușore. Populațiunea, care în acest timp, se refugiase la câmp, s'a reîntors la casele lor. Afară de num'eroase crăpături de ziduri, sunt de constatat puține stricăciuni. O casă veche s'a d'érmat, omorînd doi copii.

Tipografii din Brașov vor da în s'era de 12 Iulie „serbarea lui Ioan“, împreună cu petrecere de dans în pavilionul de sticlă al restaurantului Nr. 5 din Brașov-vechiu. Inceputul la 8 ore s'era. Intrare (inclusive program și dans) la cassă: 1 cor. Bilete se pot c'ăp'eta la societari și la tipografia I. Gött fiu, înainte, cu prețul de 80 bani.

Inteligența română din Ciachi-Gârbău și jur învita la petrecerea de vară, ce se va arangia la 17 Iulie st. n. a. c. în pavilionul din grădina școlei confesionale gr. cat. din Ciachi-Gârbău. Prețul intrării: de persoană 2 cor., de familie 4 cor. Venitul curat este destinat în folosul nou ziditei biserice gr. cat. din Ciachi-Gârbău. Inceputul la 6 ore p. m. On. familii sunt rugate a se îngriji de viptuale, ér de beutură, pe lângă prețuri moderate se va îngriji comitetul. *Comitetul aranjator*: Demetriu Suci, adv. president. Paul Roșca protopop, v.-president. Vasiliu Pop protopop secretar. Ioan Domșia Andrei, preot, casier, și alți 27 membrii.

Noul cosmetic este la noi veritabilul lapte de castraveți englezesc a lui *Balassa*, care face să dispară în câte-va țile pistruile de pe obraz, petele de maiu și tot felul de necurătenii ale feței. Nețedesc sbărcelele și înviorază pielea. În Anglia damele nu întrebuinteză alt cosmetic, decât lapte de castraveți, 1 sticlă 2 corone, săpun de castraveți 1 coronă, pudră 1 cor. 20 bani. Se trimite cu poșta de farmacistul *G. Balassa* din Timișoara. Se găsesce în t'ote farmaciile.

Pentru amatorii de fotografie. Aparat de fotografie pentru salon și voiaj f'orte renumite; aparat pentru fotografi la moment, precum și t'ote articolele necesare, se pot procura dela A. MOLL liferantul curții c. și r. din Viena, Tuchlauben Nr. 9. Manufactură fotografică tondată la anul 1854. La cerere liste mari ilustrate, coținând prețurile gratis. Depozite în Brașov la F. Jekeleus, F. Kelemen, Victor Roth Farmaciști. Teutsch și Tartler, D. Eremias nepoții.

Vasile Fabian, cum își schimbuse numele după ce țse certase cu unchiul său episcopul, care nu voia să-ı dea bani pentru a urma înainte cu înv'etătura la Viena, și pe Dr. Vasile Pop din Brașov pentru limba română. Si astfel Ardelenii, Muntenii și Moldovenii unindu-și puterile au pus basa culturii naționale pe care ținurile generațiunii sunt chemate a o păstra și a-o desvolta necurmat în t'ote ținuturile locuite de Români.

La revedere!

Bucuresci, în 20 Iunie 1902.

Teofil Frâncu.

Dragostea mea și berbecele popii.

Era prin Iulie...

S'orele ardea grozav și o căldură dogoritoare umplea aerul. Holdele de grâu, de jumătate c'opte, adiate de un v'ent ușor, păreau un imens covor undulător. Ciocărlii înălțate în slavă cântau acompaniate în cor de zuzăital gândacilor de prin ierbă. Mirosul de f'ân și de flori de câmp, te îmbăta. Fluturii și albine sburau pe întrecute din fl'ore în fl'ore.

Lângă mine n' ierbă, o tuftă de floricele galbene parfuma locul cu mirosul ei dulce. Unele dintre floricele nici nu se desfăcuseră bine și par' că surideau cu ochii întredeschiiși de viață, ce le așteptă. Vedeau p'ote în vis pe adoratul, care va sug'ectarul din sinul lor. Un fluturaș ușuratic din cine scie care ț'irim....

D'ér nu pentru-ca să admir natura am eșit eu aici în capul satului, nu, D'omne feresce! Alta a fost pricina. Uite care:

Când t'otă natura e plină de farmecul iubirei; când fluturașii, gândăceii, păsările și t'ote vietățile lăsate de Dumnețeu își au dragostea lor, de ce să nu fiu și eu cuprins de acest sfânt sentiment...

În satul acesta, ca și în altele, este un popă și popa are o fată. Numai de curând venise dela școlele din oraș, d'ér pot să țice, ca fată ca a popii din satul nostru, mai rar!

Imi spusese baba Ilinca, că fata popii e frumoasă, dragălașă și înv'etată, tocmai potrivită pentru un dascăl chipeș ca mine. Și acum după-ce am v'ed'ut'o, i-am dat t'otă dreptatea.

Erî când m'ă recomandat'o părintele, după eșirea din biserică, am rămas ca — zu-

grăvit. N'am putut țice nimic de emoțiune și surprisă.... Mi-s'a părut mai frumoasă de cum o visasem....

Ochișorii ei albaștrii m'au făcut să ies aici la pândă.... Popa era dus cu toți ai casei la f'ân. Fata rămăsese acasă, să facă de m'ncare. Și eu m'ațineam p'aici, ca s'o înt'elnesc când se va duce cu merindea la câmp.

Am să-mi pun în lucrare multele mele planuri f'aurite de s'eptăm'ani întregi s'era la lună, pe banca de sub teul din curtea școlei.

N'a trebuit să aștept mult.

Cum am z'ărit'o venind, am sărit din culcușul meu și am luat'o înainte pe drum, chip ca un om, ce merge în tr'eba lui. După-ce fac câți-va pași, arunc o căutătură înd'r'et spre sat, ca și cum aș m'ăsura cu ochii distanța ce-am parcurs, și z'ă-rind pe domniș'ora, mă opresc.

Cu obraji roșii de căldură și cu cărpa dată peste cap, pășia repede, căci se apropia amiațul și avea să m'ergă încă mult până la f'anațe.

O salut și o rog să-mi dea mie coșnița cu bucate, pe care o și primesc după puțină hesitare.

Pornim alătura. Pentru-ca să încep conversația, o întreb cum i-a plăcut la oraș, viața d'acolo, și alte multe lucruri indiferente, la cari la t'ote m'î r'espunde f'orte scurt. Nu puteam să aduc nici decum vorba acolo unde aș fi dorit. În zadar mă gândisem eu acasă, cum și ce să vorbesc, căci socotela d'acasă nu se nemeria de loc cu situația în care mă aflam.

De câte-ori ochii noștri se întâlneau, simțiam, că mă înroșesc până după urechi, și ațintindu-i în pământ, pășiam mai repede înainte.

Când am ajuns, eram n'đi de sudore.

După-ce am luat împreună cu lucrătorii popii parte la masa întinsă în umbra unei tufe, am apucat și eu o furcă în mână, și la lucru băete. Fata părintelui, cu t'ote că crescuse mai mult pe la oraș și era „coconiță“, totuși se pricepea admirabil la făcutul f'ênului. Și lucram pe întrecute.

S'era, când ne-am reîntors, am putut vorbi mai în tignă. Incepeam să ne înțelegem binișor.... Vorbiam mai cu ușurință și nu mai roșiam, când privirile noastre se întâlneau....

În țiaua aceea am fost f'orte vesel și

Un preot vrednic.

Preotul gr. cat. din Aiton, comitatul Clușului, cunoscând relele, ce bântue poporul în urma beuturii de rachiu, și-a îndemnat credincioșii, să nu mai calce în crâșmă și afurisitul de rachiu să nu-l mai ia în gură, pentru-că multe rele pricinuesc trupului și sufletului. Ce să vezi însă? În loc să fie laudat, pentru această povăț bună, foile ungueresc îl ocărăsc și îl părăsc la vice-span, ca să-l pedepsească.

Etă ce cetim în diarul ungueresc „Ellenzék“ din Clușiu sub titlul: „Popă valah contra rachiuului“:

„Jéger Ferencz, crâșmar în Aiton, dice „Ellenzék“, a venit la redacția noastră și s'a jeluț, că popa gr. cat din aceea comună și-a jurat credincioșii să nu mai bea rachiu. În urma acestei, cei patru crâșmari din comună și anume Jéger Ferencz, Wiedes Ignat, Salamon David și Plăcintar Ilie sunt pe cale de a se prăpădi. În special Jéger Ferencz vindea mai înainte câte 50—60 litre de vin pe di, ér acuma vinde d'abia 10 litre, căci Românii nu mai beau de loc, ci numai Ungurii, cari fac a treia parte din locuitorii. (Adevărat, că decă Ungurii, cari fac a treia parte din locuitorii, beau numai 10 litre pe di, ér cu Românii cu tot beau mai înainte 50—60 de litre pe di numai dela Jéger, atunci era timpul suprem, să vină preotul să-i desmante dela beutură, pentru-că se vede, că un Român bea de două-ori mai mult de cât un Ungur. — Red.) Jéger ne-a rugat, continuă „Ellenzék“, să publicăm această faptă volnică și nelegiuită a popii, prin care se păgubesc atât statul, cât și comitatul și comuna. — Noi împlinim rugămintea lui Jéger și atragem atenția vicispaulului asupra faptului popii“.

Noi însă dicem, că poporul să țină la ceea ce au hotărît, căci cei patru jupăni și-or găsi ei alt meșteșug, decă vor fi nevoiți a-și închide crâșmele, și la urma urmei chiar de s'ar prăpădi patru ómeni, nu e așa mare nenorocire, ca și când s'ar prăpădi o mie de locuitorii prin patima beției. Apoi paguba statului, ce o suferă prin această, nu este așa mare și se poate înlocui cu alte isvóre de câștig, chiar și când frumoasă hotărîre a locuitorilor din Aiton ar găsi imitatorii și în alte comune.

Fapta preotului nu numai, că nu e nelegiuită, dér e forțe de laudat și asemenea povețe am vădut și în alte țeri, ca în Anglia, Helveția, Germania, unde s'au înființat așa numitele „societăți de temperanță“, în fruntea cărora stau nu numai preoții, dér și mireni, și toți membri se obligă a nu gusta rachiu și alte feluri de beuturi, pentru-că otrăvesc cor-

pul și slăbesc sufletul, îndemnându-l la diferite păcate și fărădelegi, pe lângă că ruinează starea materială a omului.

Din tractul Giurgeului.

— Iunie 1902.

Esamenale școlare din protopopiatul Giurgeului au durat dela 15—27 Maiu a. c. Progresul constatat în singurările parochii, conform raportului comisariilor trimiși din sinul învățătorimeii, îl reasumez în următoarele:

1) La Ghimeș esamenul învățătorului primar și în Loves, s'a clasificat de forțe bun. 2) În Dănuț, Șermaș și Bilbor de laudabil 3) În Tulgheș, Telec, Corbu, Vaslab și Varviz de bun 4) În Bicas, Valea Jidaniului și Ghimeș inv. secundar, de suficient.

Referitor la aceste esamene, este a-se remarca hârtia oficiului protopopesc al Giurgeului de dto: 12 Maiu 1902 Nr. 332 prin care se impune a se pregăti între altele: I) Raportul oficios prescriș, despre starea învățământului, II) Programul ținerii esamenului, precum și câte-un conspect separat, care va cuprinde a) descrierea grădinei de pomărit, specificându-se după soi și anul numărul pomilor pădureți, sëlbatice și a celor nobilitați; b) un conspect despre starea stupăritului, întru cât învățătorul cultivă séu nu acest ram, numărul stupilor aflători în comună în coșnițe sistem nou rațional și în coșnițe simple; c) O arătare despre numărul adulților de ambele sexe, cari sciți scrie și ceti, ce opuri séu diare cetesc acei adulți? Întreprinsu-s'au pașii necesari pentru înființarea societăților de lectură, înființate pe aiea? Ținutu-s'au prelegerile practice în Dumineci și sârbători, și cu ce rezultat? Istoricul școlii pe scurt. Senatul școlii în înțelegere cu învățătorul se va îngriji, ca copiii de școlă să se premieze cu opuri procurate din bibliotecile populare.

Cred că pe anul școl. esprimat nu se va fi putut satisface întru toate acestei ordinațiuni însămne și laudabile, dér sper că în viitor urmărind direcția practică a instruciunii în consonanță cu cea teoretică, se va puté realiza barēmii în parte rezultatul atât de dorit, în interesul bine priceput al bietului popor românesc din acest ținut, amenințat la tot pasul în existența națională de valurile furibunde ale curentului predominant în țera noastră.

Ultimul esamen din acest protopopiat s'a ținut în 27 Maiu în parochia Bilbor și în legătură cu această și adunarea de primăvară a Reuniunii învățătoresc, despărțământul Giurgeu. Comuna Bilbor situată fiind în punctul cel mai înalt dintre toate comunele resfirate prin Carpații transilvanici, nu e deci mirare, decă mijloecle de comunicațiune, conduse prin văi ascunse și prin munți seculari, erau atât de incomode pentru cei-ce se grăbiau a pune o petricică, cât de modestă la edificiul cultural al poporului românesc din sêcuime.

Pe lângă toate neajunsurile împreunate cu o călătorie până la Bilbor, corpul învățătoresc consciu de rolul apostolesc, ce ocupă întru cultivarea nêmului românesc din sêcuime, și-a făcut datorința, prezentându-se în număr complet la această adunare. Dintre preoții din protopopiat erau preșenți Ioan Meca paroch în Tulgheș, care

fiind ocupat cu alte agende ca delegat protopopesc, nu a putut participa la ședință, și Vasile Urzică coop. în Varviz. Inteligența laică o reprezenta Gavril Filipescu, locotenent în retragere.

Poporul din părțile noastre și cu deosebire cel din Bilbor, forțe arareori are fericirea de a se bucura, vădend conlucrarea armonică a conducătorilor lui firesci întruniți în număr așa de frumos; bilboreni însă au scăpat și această ocașie binevenită, ne reprezentându-se decăt 15—20 poporenii.

Cu multă satisfacție și mândrie sufletească am privit ordinea și disciplina esemplară observată de membrii reuniunii sub tot decursul adunării, condusă de presed. Ioan Urzică, inv. în Ghimeș.

O discuție animată s'a încins la cestiunea controlului în școlile noastre, discutată de altcum și în diaristică. S'a primit în principiu conlucul, că controlarea de astăzi practică în școlile noastre, necorespundend întru toate exigențelor didactice, o reformare se impune și pe acest teren. Propunere concretă se va face prin delegatul E. Comănescu, învățător în Loves, la adunarea generală din a. c., ce se va ține în Blașiu.

S'au luat măsuri, ca biblioteca despărțământului să se pună la dispoziția membrilor, sediul bibliotecii fiind în parochia Tulgheș.

Restanțierii, ca în tot locul printre Românii, și aici sunt în număr impunător. S'a luat conluc de a-se încasa taxele chiar și cu ajutoriul organelor politice.

Referitor la intenția ministrului de culte, de-a reforma legea de pensie, membrii acestui despărțământ și-au cuprins dorințele în 2 puncte 1) anii de serviciu să se reducă la 30. 2) îndreptățirea la fondul de pensie să se facă după toți anii de serviciu, fără considerare la etate.

Interesantă a fost disertația ținută de Ioan Lascu, învățător în Șermaș, accentuând necesitatea înființării de mese școlare pentru copiii sêraci din aceste comune muntose.

Se speră, că cu începerea anului școlastic 1902/3 se va pune basă pe alocuirea acestei instituțiuni atât de umanitare.

După eshauriarea programului bogat, toți cei preșenți au fost întruniți la ospitala masă a învățătorului local Vasile Trimbițaș. Toastele încă n'au lipsit.

Cor.

Adunare învățătorescă.

Țera Oașului, 9 Iulie 1902.

On. Domnule Redactor!

Ne rugăm cu tot respectul, să binevoiiți a da loc în prețuita noastră „Gazeta Transilvaniei“ următorului raport despre decursul adunării învăț. rom. din tractul Țerei-Oașului, ținută în 27 Maiu a. c. în comuna Certeză.

Preșenți au fost: învăț. din tract: Nicolae Gheție, vice-preside, Demetriu S. Ardelean, notar, George Cretan, Ioan Moș, Alexiu Ștefuș, Petru Ilie, Ioan Bogdan, Vasile Țintaș, Vasile Haiduc, Ioan Lohan, Mihaiu Cicio și George Ciobai. Au absentat: Gavril Bud inv. în Bicsad, Alesandru

Băban capelan și inv. suplent în Bicsad, Teodor Corodan în Vama, Gavril Nap inv. în Roșia și Emeric Babiciu, inv. în Lechința.

Înainte de începerea adunării, s'a ținut esamenul cu școlarii. S'au esaminat 21 băcți și 19 fetițe, prin d-l inv. local George Bretan, sub presiul O. D. Alesandru Erdős, capelan. Au fost esaminați după programă din toate obiectele de învățământ. Răspunsurile copiilor au îndestulit pe toți cei de față. Încheierea s'a făcut priu vreo câte-va dialoguri rostite de școlari, cari au pus în umire pe cei de față. Pe masă au fost puse scrisorile copiilor și toate protocoalele recerute. După finirea esamenului școlarii au fost concediați.

O. D. Nicolae Gheție, vice-presid. prin o vorbiră acomodată, și după ce salută pe d-nii preșenți, declară adunarea de deschisă.

După deschiderea adunării mai întâi se face critica esamenului și după obiecțiunile făcute din partea mai multor învățătorii, s'a constatat, că rezultatul esamenului a fost bun.

Demetriu Ardelean, notarul reuniunii, cetesce protocolul dela adunarea trecută, precum și protocolul luat în 30 Oct. 1901 în comuna Tur.

Cetindu-se protocolul luat în adunarea din 30 Oct. a. t., se face observarea, că din acest protocol punctul V se modifică așa: „Acei membri ai reuniunii acestei filiale, cari nu se prezintă la adunări, ér cauză absentării nu o fac cunoscută, să fie admonestați în scris prin d-l președinte al reun. generale“.

Protocolul luat în adunarea din 30 Noemvrie 1901 în comuna Negrești se primesc fără nici o modificare, ambe protocoalele se verifică prin d-l George Bretan și Ioan Moș.

Vasile Haiduc cetesce disertația despre: „Modul predării Istoriei în școlă populară“. După-ce se face critica din partea unor învățătorii se primesc de bună.

Ioan Moș cassier, raportază despre încassarea taxelor, spunend, că dela adunarea trecută nici un membru din acest tract n'a plătit nimic.

Se hotărăse, ca d-l cassier general să fie rugat a raporta cine? și câți? dintre membrii acestui tract au plătit cu ocașie adunării generale.

George Bretan cetesce disertația despre: „Posiția învățătorului în societatea română“. Această disertație se primesc de forțe bună, esprimându-se mulțămită protocolară, pentru zelul cu care a fost lucrată, cu adausul, că această disertație să fie scrisă din nou pentru păstrare în biblioteca tractuală.

Nicolae Gheție face cunoscut On. adunării împrejurarea, că antistia școlară din comuna Certeză neglijază atât curățirea școlii, cât și frecventarea regulată a școlii,

mă simțiam așa de fericit, căci vedeam cum încet-încet se realiză visul meu....

Mai pe la făcutul fênelui, mai pe acasă pela popa, din vorbă în vorbă m'a prins drag fata.

Acum numai un gând mă turbura și mă chinuia ziua și noptea. Ardeam de dorul să-i fur fetei o gurită.

Cum puteam însă să îndrănesc a face așa ceva ziua mare, căci numai atunci ne întâlneam! Apoi fata era cinstită și rușinosă foc!

Multă trudă și mult a trebuit să aștept, până ce în urmă am reușit să ne înțelegem despre o întâlnire într'o sêră, în foisorul din grădina lor.

Sêra de mult așteptată sosi. Mă gătesc frumos, imi chinuesc mai un cias biata mustăcióră, care nu voia să stea nici decăt cum doriau eu, și după-ce a inserat de-a-binele, o iau rara-rara pe lângă gard spre casa popii....

Câte-va zile mai înainte plouase și pământul era umed. Călcam pe drum ca pe un covor môle și pașii mei nu făceau nici un șgomot. Luna se ascunsese după un nor, și nu mai avea de gând să dea față cu mine.

Mergeam încet. Acum aveam să sar

peste o baltă cu noroiu, ce era în mijlocul drumului și care servia de băi de vară pentru — porcii satului. Cunosceam așa de bine ulița, încât nu m'am mai uitat înainte, ci adêncit în gânduri imi diceam: aici se începe balta. — Mă reped și sar.

Mă înșelasem însă, căci balta nu se începea, decăt numai la doi pași de unde eram eu. Am sărit déră tocmăi în mijlocul ei... O injurătură sdravănă la adresa primărului m'a mai ușurat puțin de necaz.

Cum eram îmbrăcat cu pantalonii albi, se părea, că sunt încălțat cu cisme, căci până la genunchi eram numai noroiu. Noroc, că nu era lună.

Ce era să fac? Am plecat mai departe.

Ajuns la grădina popii, trebuia să sar peste stobor, pentru-ca să ajung la foisor.

Eram bun gimnastic. La școlă fusesem tot-dêuna conducătorul clasei la gimnastat. Așa-dêră nu mi-s'a părut lucru greu să sar un stobor.

Pun mâinile de-asupra lui, imi fac vânt și m'arunc peste el.

Cad pe ceva puhav și, involuntar pi-păind cu mâinile, dau de lână môle. În acel moment însă simt, că merg repede înainte,

fără să ating pământul. Mă ținam bine de lână apucată în mână.

Eram călare pe berbecelul popii... Ce situație comică! Nu sciam să rid! séu ce să fac.... Ce ar găndi mai, decă ar da acum peste mine. Ce mai ris ar trage să mă vadă călare pe berbecel....

N'apucasem însă să mă gândesc bine asupra situațiunei mele, când „murgul“ meu face o săritură mare, érá eu, care nu mă așteptam nici decum la așa ceva, scap lână din mână și mă rostogolesc...

M'am mirat, că nu dau curend de pământ. Mare mi-a fost însă spaima, când am simțit, că întru repede cu capul în jos într'o grópă cu apă....

Dau din mână, mă lupt desperat și mi succede să ies afară. Prima mea impresie a fost, că am cădut în fântână, dér ajungend-mi la nas un miros deosebit și vădend lângă mine jirada de gunoiu, am înțeles îndată în ce grópă am cădut....

Tocmăi acum s'a tređit și luna să iasă de după nor. Și par'că ridea de transformarea hainelor mele.

Nici un clown dela un circ, cât de bine deghisat, n'ar fi produs mai mult haz decum așa fi produs eu cu costumul meu...

Acum eram cu desăvêșire negru....

O scârțitură a porțiței dela grădina mă redeșteptă din necasul meu și-mi dá să n'nteleg, că se apropie — iubita....

Sar repede peste stobor în uliță și o iau la sănătoșă. Nu puteam să mă întâlnesc dóră cu iubita în halul în care mă aflam!....

Inoptase de tot....

Mă opresc în curtea școlii și mă așez obosit pe banca de sub tei. Pe lângă școlă curgea un pârăiaș, al cărui murmur ajungea până la mine. Picurii, ce cădeau de pe hainele mele la intervale egale, ticăiau ca limba unui orologi. In sat nici un șgomot.... Totul era liniștit.... Bêtrânul teiți adiat de un vânt ușor, cânta în frunză un cântec vechi din tinerețea sa....

Numai acum simțiam, cât sunt de nefericit... Numai acum vedeam, cât de vitreg m'a prigoniș sôrtea....

Pentru-ce adevărat a trebuit să pătesc atâtea 'n sêra asta?! De ce chiar ađi, când aveam să-mi vèd visul cu ochii?!....

Multă trudă am avut, până m'am împăcat érá cu fata, care nici ađi nu soie pentru-ce nu m'am dus la întâlnirea de — dragoste....

Alfa.

ba nici la examen nu s'a prezentat decât un singur poporan, — așa-dăru se poate vedea, că nu se interesează antistia școlară de școlă și de frecventarea regulată din partea școlărilor.

Se hotărăse: Să se rōge comitetul central, ca să facă arătare V. Consistor despre curățirea școlilor, și frecventarea mai regulată a școlărilor, ăra antistia școlară să se intereseze mai mult de școlă.

Petru Ilie propune, că ar fi bine la adunările de primăvară să se țină 2 disertații și 2 prelecțiuni practice, ăra tōmna o disertație și 1 prelecțiune practică cu clasele inferioare. Se primesce.

George Bretan propune, ca prin protocol să fie rugat O. D. Atanasie Demian paroch în Negrești, să binevoiescă a ne dăru ceva opuri pe sēma bibliotecii tractuale. Se primesce.

Ioan Bogdan propune, că ar fi bine pentru înființarea bibliotecii tractuale, ca fiesc-care membru să plătescă câte 1 coronă, din case sumă apoi să se procure opuri pentru bibliotecă. Se primesce, și în dată toți cei prezenți plătesc casiarului câte 1 coronă, alegându-se o comisiune din George Bretan, Ioan Moș și Demetriu Ardelean, care din suma încasată să procure opuri pentru biblioteca tractuală.

Nicolae Gheție, vice-presid. face cunoscut On adunării, că articolul apărut în „Gazeta Transilvaniei“ Nr. de Duminecă 52 din an. trecut, publicat prin d-l S. Sabo, a atins neplăcut pe învățătorii acestui tract. Decet cetesce art. apărut a lui G. Sabo în tōtă estensiunea sa, precum și articolul de mai înainte a lui P. T. I. care a dat ansă la răspunsul, ce l'a dat d-l G. Sabo.

Învățătorii își exprimă nemulțumirea față de cele ce se susțin în articolul d-lui Sabo la adresa dăscălimiei, și resping atacul nemeritat.

Adunarea de tōmnă va fi în Moșeni în 30 Sept. a. c. Prelegere practică va fi din scriptologie sunetul „u“ prin inv. local; Nicolae Gheție va diserta despre: „Apărarea școlii și a învățătorului“, Alexiu Stefuț va diserta despre: „Necesitatea ținerei esamenelor în școlă elementară sēu omitearea lor.“

După încheierea adunării ne-am adunat toți la mas ospitalieră a d-lui învăț. local, unde s'a ținut mai multe toaste. — La urmă ne-am depărtat fie-care la ale noastre, cu dorul ca la adunarea de tōmnă să ne vedem adunațimai mulți ca acum.

Mai mulți învățători.

Un examen bun.

De lângă Turda, Iunie 1902.

Cu finea anului școlar s'a ținut în 19 Maiu 1902 examenul cu elevii dela școlă gr. cat. din *Maschiu*, protopopiatul Turdei, sub președința M. O. D. protopop Artemiu Codarcea și a On. dn. Simeon Lucca preotul local. De față au fost dintre inteligență St. d-ni Aurel B. Gajia, candidat de profesor, Francisc Ekard învățătorul unitar, surorile Iulia și Maria Lucca, precum și un mare număr de țărani români și românce, cari deși era di de lucru, mai bucuros și-au lăsat lucrul la câmp și s'au prezentat la examen, care a fost pentru ei o sērbătoare adevărat românească.

Esamenul s'a început la 6 orele 3 d. a. când din casa parochială ne-am depărtat cătră locașul școlii. Aici ne-au primit strigătele mulțimei de „sē trăiescă“, precum și inscripția făcută din verdēță de-asupra școlii: „Bine ați venit“. Interiorul școlii atât era de drăguț împodobit, încât ne puse în uimire. Cununți multe de flori de câmp și de grădină înfrumusețau mica catedră, ghirlande verzi să resfățau șerpuiind în jurul ușei și ferestrii, ăra păreții parcă îi vedeam măhniți, că nu se puteau mândri și ei cu frumuseța lor albă, căci erau acoperiți cu verdēță.

După invocarea ajutorului ceresc, se începe esaminarea din religione de cătră On. D. Simeon Lucca; urmēz esaminarea prin d-l învățător Ioan Pescariu din

singuraticele obiecte de învățămēt. Rēspunsurile din tōte obiectele au fost la loc, au eselat cu deosebire celea din „Istoria patriei“ și „Geografie“. Ni-a causat o mare plăcere și ascultam cu drag, cum copilașii sciau vorbi despre timpurile și evenimentele înainte și după ocuparea patriei nōstre de cătră Maghiari, despre întroducerea creștinismului prin sf. Stefan și lășirea aceluia sub Ladislau cel sfânt, apoi despre devastarea Mongolilor și a Tătarilor sub Bela al IV-lea, despre Matia, catastrofa dela Mohaciū, ocuparea și liberarea patriei de sub jugul turcesc, și altele.

Tot asemenea cunoscinte aveau din Geografie. Cunosceau mai amēnunțit Austro-Ungaria, celelalte țeri din Europa și aveau ideie și despre celea cinci mari continente. În decursul esamenului s'au declamat și cântat cântări dela sf. literghie și câte-va poesii lumesci frumoșe.

În general judecând, rezultatul esamenului a fost fōrte bun și d-lui învățător Ioan Pescariū numai laudă pot să-i aduc și să-i aducem cu toții, cari prezenți am fost în tot decursul acelu esamen. Se vede, că dēnsul își cunoșce pe deplin chiemarea și datorința, ce și-a luat-o asupra-și atunci, când a pășit pe cariera de învățător.

Esamenul s'a finit la 6¹/₂ sēra când M. O. D. protopop prin o scurtă vorbire, aduce cuvinte de laudă d-lui învățător pentru progresul, ce l'a dovedit cu băieții de școlă și tot-odată poporului îi pune la inimă, ca biserica și școlă, aceste două mari instituții culturale, pūrura să le aibă în vedere și jertfe peste jertfe să aducă pentru bunăstarea și înflorirea aceluia. ăra noi în firma și deplina convingere, că și în viitor tot c'un așa rezultat bun ne vom întelni la școlă gr. cat. din Mischiū, încântați luândune rēmas bun, ne-am depărtat.

Acest examen servescă de exemplu!

Rifus.

Convocare și invitare.

Reuniunea învățătorilor români dela școlile confesionale ortodoxe din protopopiatele aradane I—VII. din drēpta Murēșului, își va țină adunarea generală de ăstimp *Vineri și Sămbătă în 18 și 19 Iulie n. c.* în opidul *Halmagiū*.

Conform §. 11 și 12 din statute, convocăm la această adunare generală pre toți P. T. DD membri fondatori, ordinari și ajutatori ai reuniunii, dēr tot odată invităm și rugăm să participe la această festivitate a nōstră toți P. T. binevoitori ai școlii nōstre confesionale.

Bilete moderate de călătorie pe căile ferate Arad-Csanád-Körös primesc membrii dela respectivii președinți ai despărțemiunțelor, valabile pentru timpul dela 17—23 Iulie n. c.

Arad, din ședința ordinară a comitetului central, ținută în 5 Iulie n. 1902.

Prof. Teodor Ceontea, Georgiū Popovicū,
președinte, secretariū.

Programa adunării:

A) Ziua primă.

Ședința întâi 1. După plecarea din Arad în 17 Iulie n. la 12 ore din di. sēra va fi primirea ia Halmagiū și convenirea socială. 2. În 18 Iulie n. la 8 ore dimineața asistare în corpore la celebrarea s-tei liturgii și la chiamarea duhului sânt în biserica gr. or. de acolo. 3. Adunare la localul menit de comitetul aranțator și constatarea membrilor prezenți 4. Esmiterea unei comisiuni pentru înscrierea de membri noi și acceptarea acestora prin adunarea generală. 5. Cuvēnt de deschidere de președintele reuniunii Teodor Ceontea și bineventarea onorațiorilor și a ășpeților prezenți. 6. Eventuale salutări și felicitări cătră onorațiorii absenți ai reuniunii. 7. Presentarea din partea presidinului a singuraticelor rapōrte ale comitetului despre activitatea anuală și predarea acestora la 3 comisiuni constatătoare din 6, 3 și 3 membri. pentru censurare. 8) „Redarea limbei materne în școlă populară“, disertațiune de Iuliu Groșorean. Ședința a doua. 9) Raportul general al comitetului, pertractare și deciderē asupra-i. 10) „Insemnătatea și folosul gunoiiului în economie“ tratat în școlă de economie de Protasie Givulescu. 11) Raportul caszarului, pertractare și deciderē asupra

lui. 12) Raportul bibliotecarului și al controlorului, și dispozițiuni asupra celor cuprinse întrēnsele.

B) Ziua a doua.

III. Ședința a treia. 13. „Sala de învățămēt și obiectele dintrēnsa“, prelegere practică de limba maghiară, de Teodor Cherechian. 14. Eventuale propuneri și interpelări. 15. Costatarea presentilor și eventual distribuirea de certificate. 16. Alegerea unei comisiuni pentru autenticarea protocolului adunării generale. 17. Deciderēa locului și a timpului ținerei procsimei adunări generale ordinare. 18. Încheierea prin președintele. 19. Escursiune.

Cei ce voesc să participe la excursiune și la banchet, au să se anunțe înainte la învățătorul Mihaiū Vidu în Halmagiū.

NOU ABONAMENT LA „GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Iulie st. v. 1902

se deschide nou abonament, la care invităm se toți amicii și sprijinitorii fōiei nōstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 corōne, pe șese luni 12 corōne, pe trei luni 6 corōne, pe o lună 2 corōne.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonamente numai la numărul poporal de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4 corōne, pe șese luni 2 corōne

Pentru România și străinătate: Pe un an 8 franci, pe șese luni 4 franci.

Abonarea se pōte face mai ușor prin mandate postale.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Literatură.

Panegiricul împēratului Traian, traducere din latinesce de *Aurelian Moșoiū*, profesor. Ploiesci, Tipografia „Lumina“ 1902. Prețul 1 leu. Se află de vânzare în Brașov la librăria Ciurcu cu prețul de 1 coronă.

Dilele mai fericite ale împēraților romani Traian și Hadrian, nu s'a găsit nici un istoric mai de sēmă, care să le fi zugrăvit pentru posteritate într'o formă clasică. Nici poesia n'a fost cultivată în aceste timpuri așa, ca să pōtă fi măcar pe departe asemēnată cu poesia de pe timpurile lui August. Tot ce ne-a rēmas de pe timpul domniei lui Traian sunt cele 9 cărți de scrisori ale lui Pliniu tinerul, nepotul și fiul adoptiv al lui Pliniu bătrânul, precum și o corespondență a lui Pliniu tinerul cu Traian, în care se tratēză de afaceri de pe timpul când Pliniu era guvernator în Bithinia, ăra din numeroșele discursuri ale lui Pliniu ne-a rēmas panegiricul sēu cuvēntul de laudă la adresa lui Traian, ținut în semn de mulțumită pentru conferirea consulatului.

Acest panegiric l'a tradus d-l profesor Moșoiū, imboldit de două motive 1) Pentru-că acest panegiric este dela început până la sfirșit cel mai eminent elogiū al virtuții și 2) Pentru-că eroul panegiricului este însuși părintele poporului nōstru și că prin urmare nu trebuia să lipsescă din literatura nōstră portretul lui, zugrăvit de un contimporan.

Traducerea este bună, stilul ușor, un singur reproș îi facem traducătorului pentru traducerea espresiunii „*Patres conscripti*“ cu cuvintele „*părinți conscriși*“, care n'are nici un sens și pentru care nu se găsește analogie nici în traduceriile altor popōre.

Cartea cuprinde 154 pagini și merită a fi cetită.

— „*Un capitol din activitatea diaconului Coresi*“ de prof. Nicolae Sulică. Disertațiunea cu acest titlu a d-lui profesor Sulică, ținută la adunarea generală a „societății pentru fond de teatru român“ dela Șimleu și apărută în foiletonul „Gazetei Transilvaniei“ amplificată cu indicări bibliografice și adnotațiuni, a ășit de sub țipar acuma într'o broșură elegantă 8° mare la tipografia A. Mureșianu Brașov. Pe coperta broșurei vedem catalogul tuturor studiilor lingvistice, de folklor, critică și istoria literaturii, publicate de d-l profesor în foiletonul „Gaz. Trans.“ și unele retipărite în broșuri. Sunt cu totul 19 la număr. Broșura de față este numai un mic extras din studiul critic detaliat publicat în „G. Tr.“ sub titlul „*Coresi scriitor, sēu tipograf?*“ (N.-rile 191—218, 1901.)

Au apărut un volum *Poesii de Th. Șerbănescu*, adunate și publicate de Th. G. Djuvara, însoțite de studii asupra poezii'or lui Șerbănescu de D. C. Olanescu și T. G. Djuvara. C'un portret al autorului. Volumul (de 338 pag.) se vinde pentru sporirea fondului destinat ridicării unui bust postalui Th. Șerbănescu, la *Sorecū & Comp.* librari-editori București. Prețul unui exemplar broșat, țipar și hărtie elegantă 4 Lei.

ULTIME SCIRI.

Viena 10 Iulie. Miniștri ungari Szell, Daranyi și Lang au sosit ađi aici. Membrii cabinetului austriac s'au întrunit ađi în consiliu ministerial, care a durat mai multe ore. În consiliul acesta s'a discutat asupra întregului conglomerat al cestiunei pactului și s'a tras linia de demarcare până la care cabinetul austriac pōte să mērgă cu ocaziunea primirei condițiilor puse de guvernul ungar. Se speră, că tratările între cele două guverne vor avē de astă-dată bun rezultat. Consiliul comun de miniștri, ce s'a ținut ađi, a durat trei ore.

Despre cruce.

Conferență ținută de d-l M. Navrea în comuna Bōd. cu ocaziunea adunării generale a Asociațiunii pentru lit. rom. și cult. pop. român (desp. Brașov) la 16 (29) Iunie 1902.

— Urmare. —

Pentru-că cine-va este muncitor sēu plugar, nu urmēză ca el să fie mai puțin fericit, decât alți ămenī aparținători altor clase. Starea acestora de multe-ori este mai onorifică, mai folositoare și mai fericită, decât starea multora. Cu puține esceptiuni pot tōte persoanele claselor muncitoare să fie tot așa de morale și virtuose și să se afle în stare bună, cum sunt mulți alții. Că pretutindea trebuie să fie o clasă a muncitorilor, o clasă a ămenilor, cari să trăiescă din lucrul cu mână, este un destin al sorții; dēr ca această clasă să fie fericită sēu nefericită, în stare bună sēu detestabilă, virtuosă sēu pēcătoșă, nu atērnă nici-decum dela sorte, ci atērnă dela slăbiciunile și indulgența omului față de el însuși, și dela modul cumpătat și prevēdător al vieții lui practice.

Fie-care om trebuie decet să trăiescă în cadrele bune chibzuinți și a unei morale; trebuie să trăiescă modest, între marginile mijlōcelor sale. Căci decă omul nu trăește modest în sfera puterilor sale, va trebui să trăiescă neonest pe spatele altora. — Aceia, cari sunt ușuratici în cheltuelile lor și se cugetă numai la plăceri fără a-se cugeta cătuși de puțin și la alte lucruri, aceștia cunosc de regulă adevărata întrebuintare a banilor numai atunci, când e prea târziu. Acela, care perde timpul cheltuind în drēpta și în stânga nu perde numai banii, cari i-a cheltuit și pe cari putea să-i crute, dēr perde și aceea ce ar fi putut agonisi în timpul acela și pe lângă acesta și dobēnda sēu interesele, ce ar fi adus banii cheltuiți și banii ce i-ar fi agonisit. Are decet o pierdere întreită.

Atunci desvâlue complotul și termină amenințând cu moarte pe intrigant în cazul când soțul va avea de suferit din cauza complotului.

Procesul bandei Lache-Băbeanu a ocupat Curtea cu jurați din Bucuresci timp de 4 zile.

După ce jurații au adus verdictele, Curtea după o lungă deliberare a pronunțat următoarea sentință:

Curtea având în vedere verdictul juraților, condamnă pe Ștefan Gheorghe și D. Radu Ciuraru la muncă silnică pe viață; pe Stancu Mihail în vârstă de 60 de ani la reclusiune pe viață; condamnă pe Lache și Băbeanu la câte 20 ani muncă silnică, er pe Al. Florea, T. Sandu, Gh. Neagu Vătavu, Costantin Ion Bălanu și Alecu Bujor la câte 16 ani muncă silnică; pe Călin și Al. Băceag la câte 6 ani reclusiune; er Gh. al Lupului minor, la 15 ani închisoare.

Ceilalți acușați au fost achitați. Toți condamnații au fost osândiți a plăti solidar 2000 lei văduvei lui Dinu Simion și 900 lei cheltueli de judecată.

P O V E Ţ E.

Mijloc pentru a feri de viermi pomii și fructele lor. Agricultorii din Florida spun, că decă batem cuie în pomi, prin acēsta îi ferim atât pe ei, cât și fructele lor în contra viermilor. Un diar din New-York dice, că în fie-care pom trebuie să se bată 6 cuie, și adaugă, că prin acest mijloc putem scuti pomii și pomele cu totă siguranța în contra viermilor. El explică lucrul așa, că cuielo bătute în pomi, venind în atingere cu sucul, se ruginesc, se oxidază. Prin ruginirea seu oxidățiunea acēsta se formeză amoniac, care pătrunde în tōte părțile arborului și acestei împrejurări este a se mulțumi apoi, că pomul bătut cu cuiu rămâne scutit de viermi împreună cu fructele lui.

Metodă rusescă pentru conservarea merelor. O metodă obișnuită în Rusia pentru conservarea merelor constă în sărarea lor. Pentru sărare se potrivesc mai ales merele virtuose, tomatice și iernatice. Fructele șterse bine cu un petec de pânză seu curățirea printr'o spălătură și pe urmă er șterse, se pun într'un bolocel curat și se udă atâta cu saramură, până când cad la fund. Bolocelul se astupă apoi de nou și până la sosirea primelor geruri se pune în ghetari ori pivniță răcoroasă. Pentru facerea saramurei întrebuițăm la 30 litre de apă un pahar plin cu sare; ferbem licuidul și înainte de a-l întrebuița, îl lăsăm să se răcorască. Unii mai adaugă la 50 litri soluțiune un klgr. de făină de secară ori grâu, ceea-ce dă cu vreme merelor un gust acrișor. Câteodată se adaugă în loc de făină ceva miere ori zahăr și mai tot-deauna și diferite feluri de cuișore. Conservate în felul acesta, merele țin mai bine de un an, devin mai frumoșe, mai transparente și cu un gust plăcut acrișor.

Sirop de mac. Moaie într'o jumătate litru de apă fierbinte, o jumătate de kilo de foi de mac și lasă să stea la căldură timp de douăspre-dece césuri, ferbe cincī seu șese minute și strecoră prin sită. Pune de ma istr'un sirop de zahăr făcut de mai înainte dintr'o jumătate chilo de zahăr și puțină apă; lasă să fiarbă, ia spuma, și după un sfert de cés, trage dela foc, lasă să se răcască și pune în sticle.

MULTE ȘI DE TOTE.

Oamenii copii.

În salōnele elegante din Washington s'a găsit în fine o notă de distracție. Americanii, cari au atâta serioșitate, au organizat serate, la cari se duc îmbrăcați ca copiii. Prima experiență a fost făcută la palatul ministrului persian Sahall. Membrii tuturor ambasadelor au luat parte la serbare, îmbrăcați ca copii și cu câte o jucărie în mână. „Chicul“ seratei era de-a imita pe copiii mici de tot.

Scara invidiei profesionale.

În care brésă invidia e mai mare? S'a alcătuit o statistică din care rezultă, că medicii stau sus de tot; nu-i întrec decât comediantii. Socolindu-se scara de 1 la 10, jos de tot la nr. 1 ar fi așezați arhitecții; după aceea ar veni preoții, advocații și militarii cu nr. 2; profesorii de sciință și de literatură ocupă trepta 4; diariștii 5; autorii 8; medicii 9; actorii 10.

Decă invidia e puțin desvoltată la arhitecți, acēsta e din pricina precisiunii și a severității studiilor lor. Tot așa e și cu advocații. În cler, invidia nu se observă, decât la predicatori. La militari invidia dormiteză în timp de pace, der pōte deveni acută în timp de rășboiu. Invidia face pe ómenii de sciință singuratici și neîncređători. În ce privesce pe medici, invidia îi silește să se bārfescă unii pe alții și să se trateze reciproc de șarlatani, lucru la care contribuie și publicul, pentru ca apoi să plătescă tot el, adesea cu pielea paguba ce rezultă din acēsta stare de înjosire a celei mai nobile și mai umanitare dintre profesiuni.

Sosiți în Brașov.

Pe ziua de 10 Iulie 1902.

- H. Pomul verde: I. Rotariu, birjar, Sibăia; Petho, funcționar, Gerő, idem, Ghimes.
- H. Europa: Geller, Pojan; Hay, Szabadka; Mayer, Murány; Green, Viena; Delfin, Winter, Fogarascher, Budapesta; Weiss, Christodulo, Bucuresci; Dr. Tepeșag, avocat, Verșet; Dr. Klein, Bucuresci; Gutt, funcționar, Lindner, deputat, putat, Sibăia.
- H. Bucuresci: Constantinescu, locotenent în armata română, Bucuresci; Chriss, Braun, Viena; Iakob, Jaca.
- H. Grand: Dr. Kamner, Bucuresci; Moz-s, Dresda; Feldmann, Budapesta.
- H. Orient: Watzek, Maetz, Leschmer, Făgăraș; Boru, Lipsca; Scheidel, Aiud; Mertfort, Budapesta.

Calendarul săptămănei.

IUNIE. (1902) are 30 zile. CIREȘAR.

Zilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	30 † Adun. ss. ap.	13 Margareta
Lun.	1 Cosma și Dămian	14 Eugeniu
Mărti	2 † Vest. Preacu.	15 † Impărt. aps.
Merc.	3 Mart. Iacint	16 Maria
Joi	4 P. Andr. Critean	17 Alexie
Viner	5 P. Atanas. și An.	18 Fridrich
Sâm.	6 C. p. Sisoie cel m.	19 Aureila

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 11 Iulie 1902

Măsura seu greutatea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	fl.
1 H. L.	Grăul cel mai frumos	14	20
"	Grău mijlociu . . .	13	80
"	Grău mai slab . . .	13	40
"	Grău amestecat . . .	11	30
"	Săcară frumoșă. . .	9	50
"	Săcară mijlociă. . .	9	30
"	Orz frumos . . .	8	—
"	Orz mijlociu. . .	7	60
"	Ovės frumos. . .	7	—
"	Ovės mijlociu . . .	6	40
"	Cucuruz . . .	8	70
"	Mălaiu (meiū) . . .	8	—
"	Mazăre. . .	22	—
"	Linte . . .	14	—
"	Fasole . . .	10	—
"	Sēmēnță de in. . .	24	—
"	Sēmēnță de cânepă .	8	25
"	Cartofi. . .	2	40
"	Măzărache. . .	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	96
"	Carne de porc . . .	1	04
"	Carne de berbec. . .	—	72
100 kil.	Său de vită prospēt.	44	—
"	Său de vită topit . .	64	—

Domnii abonenti ai fōiei nōstre, cari nu și-au reînōit încă abonamentul pe Semestrul II. al anului acestuia, sunt rugați a-l reînōi neamānat ca să nu li-se întrerupă regulata espedare a diarului.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

DOCTORUL ALEXANDRU de VAIDA-VOEVOD
specialist pentru bōle interne
CARLSBAD,
Alte Wiese, „Blauer Schlüssel“.

Stabiliment de hydrotherapie Wällischhof
— stațiunea de tren Brunn—Maria Enzersdorf 30 minute depărtare dela Viena —
arangiament modern, prețuri moderate.

(medicul, folosirea băilor, locuință, proviziunea întregă 21—32 fl. la săptămână, amēsurat locuinței).

Cu prospecte și informațiuni detaliate stă la dispoziție direcțiunea stabilimentului și medicii:

Dr. Lazar Popović, Dr. Marius Sturza,
medic consiliar medic dirigent în Wällisch-Viena XV Mariabilferhof p. u. Maria-Enzersstrasse Nr. 136. dorf bei Wien.

PUBLICAȚIUNE.

Ajutōre pentru învățăceii dela comerciū.

Societatea comercianților rom. din Brașov, oferă pe anul 1902—7 ajutōre de câte 100—200 corōne pentru învățăceii aplicați deja. seu cari doresc a-se aplica aici în Brașov la vre-o ramură de negoț, cu deosebire la ferăria, galanteria, ori băcăniă. Ajutōrele acestea se dau în locul prim acelor învățăcei, cari nu se ajung cu ajutorul do acasă spre a întimpina tōte spesele, ce le au.

Acest ajutor se asigurază elevului pe tot timpul cât va fi uceinic, decă se pōrtă bine.

Dela cei cari doresc vre-unul din aceste ajutōre, se pretinde să aibă cel puțin 2 clase reale, civile seu gimnasiale; cei cu pregătire mai mare vor fi preferiți

Petentiū după aceste ajutōre, au să subșternă aici următōrele ocuamente:

- 1) Carte de botez.
- 2) Atestat de școlă;
3. Atestat medical.
4. Atestat despre starea materială a părinților.

Cererile de ajutorare sunt a-se adresa d-lui Teodor Nicolau, comersant în Brașov.

Brașov. în 14 (27) Iunie 1902.

Teodor Nicolau, Ioan Lengeru,
președintele societății. secretar.
(582.3—3.)

LA STÂNĂ doresce a petrece un tinēr inteligent vacanțele. Rog a scrie condițiunile cât se pōte de detaliat. Scrisori se primesc din bunăvoință la acest diar sub „Munte și Zăr“.

Pentru Vilegiatură în Brașov
O casă cu etaj
fōrte potrivită și pentru cei ce fac vilegiatură în Brașov, într'o stradă principală din suburbiul român, care constă din două locuințe frumoșe, parte parchetate, fie care cu 5 odăi, 2 bucătării, 2 cămări, odăe de baie, pivniță mare, sopron, spălătorie, grădină și o curte spațioșă, aprōpe de piață, fōrte cautată, pentru locuințe de vară, este de **vânzare**, din cauza mutării, cu preț moderat și din mână liberă.
Informații Strada Caterinei Nr. 17 în etaj.

500 fl. plătesc celui ce va durere de dinți, ori îi va mirosi gura, după ce va folosi apa de dinți
a lui Bartilla, o sticlă 70 bani. (Pentru pachetare 20 filler deosebit).
Erezii A. Bartilla (E. Winkler)
VIENA, 19/1., Sommergeasse 1.
Să se cēră pretotindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se pōte căpăta, trimit 7 sticle cu 5 cor. 20 fl. franco; 16 sticle cu 9 cor. franco.
Se capēta în BRAȘOV la farmacia D-lui Victor Roth și la farmacia Ingerul păzitor, Tergu grăului Nr. 7.

Kwizda
Korneuburg.
PRAV NUTRITOR de vite.
Mijloc dietetic, pentru cai, vite cornute și oi.

De 50 ani se întrebuițeză în cele mai multe grajduri, contra lipsei de mănecare, mistuirei releși spre îmbunătățirea laptelui și înmulțirea laptelui de vacă.
Prețul unei cutii c. 1.40 h. 1/2 cutie —.70 bani.
— Veritabil numai cu marca de sus. —
Se capēta în tōte farmaciile și drog. din Austr.-Ung.
— **Deposit principal la FRANZ JOH. KWIZDA**
k u k oester. k. rumän. u. fürstl. bulg. Hoflieferant
Kreis-Apotheker KORNEUBURG bei Wien.

Scaparea familiei.
Inscripțiunea de mai sus într'adevăr o merită
„Picăturile rusesci“
ce se preparază în farmacia D-lui VASILIE MIJIN din Melencze.
Aceste „Picături rusesci“ ar trebui se nu lipsescă din nici o casă. Ele sunt un mijloc neîntrecut și escelent contra durerilor interne, de stomac, mistuire, materiță și intestine.
În timpul Ńel mai scurt dispar durerile amintite; lucră într'un mod binefăcătoriu contra sgărciurilon, vânturilor (colică) și diarhoie, delătură grēja și neplăcerile provenite în urma stricării stomacului și din rēcēla, liniștesce grēja și face apetit; delătură respirațiunea grea, în lipsă estremă potolesce tusa și ajută la desfacerea flegmei, pusă pe puțină vată la dinți găușoi ușurază durerea.
Prețul 1 cor. 60 bani (80 cr.)
Decă se trimite înainte 2 cor. (1 fl.) medicinalul se espedeză francat.
„Picăturile rusesci“ veritabile se pot căpăta numai în farmacia
D-lui VASILIE MIJIN în Melencze,
17—20.(429) (comitatul Torontal).

Schimbare de local.

Am onórea a aduce la cunoștința publicului, că începând

de **Sâmbătă 28 Iunie** st. n. anul curent **Farmacia mea „LA BISERICA ALBĂ“**

din Têrgul Inului nr. 32

se află în

strada Vămei nr. 8
din sus de Otelul „la Corónă.“

Rog pe onorații mei mușterii a mă onora și pe viitor cu stimata D-lor încredere.

Cu totă stima

FRANCISC KELLEMAN,
farmacist.

6-6

ATELIER DANTISTIC

Strada Mihail Weiss nr. 6,

(lângă Magazinul de coloniale a lui Zintz

Dinți artificiali în Kautschuk, Aur și Aluminium.

(In casuri convenabile fără plăci pe cerul gurii).

Corone de dinți de aur. Dinți singuratici. Scote dinți fără dureri.

o o o o Plombat, cu prețuri ieftine. o o o o

1-20 Pentru ori-ce lucru se dă garanție. (589)

Pentru o fabrică mai mare se caută un Correspondent abil.

Rezerințe: 23—26 ani, necăsătorit, se cunoscă perfect limba **germană și română** în vorbire și scriere, precum și cunoștințe generale comerciale. Se aibă plăcere, sirguintă și capabilitate pentru lucrări independente.

Oferte detaliate, cu fotografie și copie de testimoniu, sunt a se trimite la

Hasenstein & Vogler, Wien, I.

De curând sosit!

APE MINERALE

umplutura prospeta

se capeta

in toate farmaciile din Brasov

cu prețurile cele mai ieftine.

(555,7--7)

DEPOSIT
de articole
igienice.

DEPOSIT
de mărfuri de gumi
din Paris.

J. REIF Specialist, VIENA

I., Brandstätte 3.

Prețuri curente în coverte închise franco și gratis

Trimiterea în provincie cu Rambursă.
Discreț. à K. 2, 4, 6, 8, 10 etc.

Cu gust, practic și ieftin.

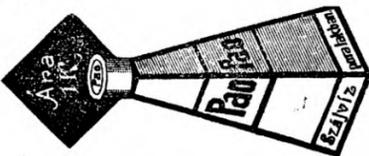
PAO
apă de spălat gura

în formă de prav.

Deposit en gros pentru Brașov

la **JOHANN ORENDI.**

Se capeta în farmacia, Drogerii, Parfumerii etc.

Cel mai mare efect antiseptic.

! Calitate bună garantată!

Vând cu **5-10%** mai ieftin, ca concurenții mei.

Magazinul de încălțăminte și pălării

Nr. 10. I. SABADEANU Nr. 10.

Strada Porții nr. 10, BRAȘOV, Strada Porții nr. 10,

care se bucură de 32 ani de încrederea on. public, recomandă mărfurile sale **garantate, solide, moderne** și cari prin procurare favorabilă **vinde ca mult mai ieftin** ca ori-ce concurent al său, precum poate vedea on. public din câte-va mai jos înșirate prețuri:

Pentru Bărbați:

- 1 pereche de ghete de vachs, garantat solide . . . . . fl. 2.50
- 1 " de ghete de vachs cu besetz, garantat solide 2.80
- 1 " de ghete de vachs cu șinore, garantat solide 3.70
- 1 " de ghete de vachs cu besetz de lac, gar. sol. 4.10
- 1 " de ghete Botin de iuft, garantat solide 4.30

Pantofi de Drill galbene ori negri cu pele, besetz și talpă dela 80 cr. în sus.

Pentru Dame:

- 1 pereche de ghete de pele patentate, cu gusa gar. . . . . fl. 2.50
- 1 " de ghete de pele patentate, cu nasturi, gar. 3.40
- 1 " de ghete Gems veritabil, cu nasturi gar. 4.-
- 1 " de ghete cu besetz de lac gar. 3.80
- 1 " ghete pele galbină gar. 4.-
- 1 " Pantofi de dans din lac 2.-
- 1 " " " " pele Gems 1.80
- 1 " " " " pele cu fl. 2.20.

Ghete mici pentru copii dela 50 cr. în sus.

Comanda la măsură se efectuează prompt ieftin și garantat solid. 9-10

Specialități de încălțăminte

de tot fine: Chevreaux, Boxkalf, „Ideal“ etc. se află în mare alegere

și se pot procura în 6 zile și după măsură cu prețuri moderate.

A p ă r u t

„Îndreptariul poporului“

în cauze politice, administrative, judecătorești, bisericesti, școlare și economice, întocmit pentru popor,

de **Ioan Roman,**
candidat de notar.

Acest îndreptar cuprinde în sine cunoștințe cu privire la toate cauzele ce interesează pe plugariul român: alegerea deputaților dietali, dieta țării, guvernul, alegerea membrilor în congregațiunea comitatului, afacerile comunale, alegerea comitetului și a antistiei comunale, afacerile comitetului comunal, socoțile și preliminariul comunal, tutoratul, lăsamenturile, matriculele de stat, afacerile judecătorești, dările, *statutul organic al bisericii gr.-or. rom., biserica gr. cat. română*, fondul de pensiune învățătoresc, despre armată, igiena publică, despre animale, păduri, vânat, comuna promontorială, drumuri de fer, poșta, telegraf, telefon, *cassa de ajutorire a muncitorilor*; cu portretul *Măje-tății Sale Regelui, a prim ministrului, a Metropolitului gr. or. rom. și a ministrului de agricultură.*

Cea mai acomodată carte pentru popor, scrisă în limba poporului și tipărită pe hirtie fină cu învelitoare frumoasă

Să poată căpăta la **Ioan Roman,** candidat de notar,
în **Sajtény (Gsanádmegye).**

Prețul 1 coronă de un exemplar și 20 fileri porto.

La 10 exemplare unul se trimite gratis 2-2.(581)

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiță este provădută cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicioși la stomach și pantece, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipațiunii cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemoroidelor și a celor mai diferite bote femeesti a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate Coróna 2.—

Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutare și cu piombul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alina durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de răcălă. Prețul unei sticle originale plumbate, Coróna 1.90.

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin sapun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți Cor. — 40 Cinci bucăți Coróna 1.80. Fie-care bucată de sapun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provincie se efectuează dintr-o dată prin rambură postală.

La depozite se se cereă anuntit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neustädter și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartier.